

Megszüntető határozatot hozni könnyű, felszámolni nehéz

Interjú Kárpáti Zsuzsával, az EKI főigazgatójával

Tavaly tavasszal, még Molnár Lajos minisztersége idején született döntés négy állami tulajdonú intézmény megszüntetéséről. Utóbb az egészségügyi miniszter az Egészségügyi Készletgazdálkodási Intézetet (EKI) jelölte ki a felszámolásra ítélt, állami tulajdonú Országos Gyógyintézeti Központ (OGYK), az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet, a Svábhegyi Gyermekkorház és az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet vagyoni jogutódjának. A jogutód feladata, hogy – együttműködve az intézmények menedzsmentjével és felszámolóbiztosaisal – a bezárással ítélt intézmények ingó és ingatlan vagyonát kezelje. Ez számtalan, előre nem is látható feladatot rótt az intézetre.

Az átmeneti időszakra kinevezett menedzsmentek megbízatása a megszüntető okirat hatályba lépésének pillanatáig tart. (Főigazgatók: OGYK: Havas Szófia, Svábhegy és OPNI: Gusztónyi Ágnes. Gazdasági igazgatók: OPNI: Tasnádi Zoltán, OGYK, OBSI, Svábhegy: Gulyás Antal.) Az EKI ugyanettől a pillanattól kezdve hivatalos jogutód. Kárpáti Zsuzsa főigazgató elmondta, hogy feladata – együttműködve az intézmények menedzsmentjével és felszámolóbiztosaisal – a bezárással ítélt intézmények ingó és ingatlan vagyonának kezelése. Ez azt jelenti – sok más mellett –, hogy az EKI ellenjegyzése nélkül az intézetek nem fizethetnek ki semmilyen számlát, továbbá, hogy engedélye nélkül semmit sem vihetnek ki az épületekből. A beszállítói számlák mellett még kezelniük kell az intézmények be nem fejezett EU-s, OTKA és más pályázatait, valamint a még folyó műhibapereket.

Az előzetes számítások alapján 10-12 milliárd forinttal kalkuláltak, ehelyett nagyjából 6 milliárdból kijön a négy intézmény felszámolása. Ebből várhatóan 5 milliárd forintba kerül majd a megszüntetett intézmények eszközeinek leltározása, tartozásaik rendezése, műhibapereik lezárása, dokumentumaik rendezése. Egy ügyvédi iroda és egy pénzügyi tanácsadó cég segíti a munkájukat.

A Magyar Államkincstár célszámlát nyitott a megszüntetett kórházak mintegy négymilliárdos beszállítói tartozásainak kiegyenlítésére. Arról, hogy mi legyen a megmaradt eszközökkel, még nincs végleges döntés. A bezárt kórházak ingóságainak eladásából befolyó pénz egy részét az EKI a járulékos tartozások kiegyenlítésére fordítaná.

AZ INGÓ VAGYON SORSA

Az intézmények megszüntetéséről tavaly tavasszal született döntés. Először a kórházak vagyonának védelmét kellett megszervezni, hiszen félték, hogy a gazdátlanul maradó értékeesebb műszerek eltűnnek, hogy a bútoroknak lába kél. Eddig csak az őrzésre több tízmillió forintot kellett költeni. Az

őrzés ellenére több esetben így is nyoma veszett kórházi berendezéseknek.

A készletek leltározása március végére minden intézetben befejeződik. Nem volt könnyű feladat, előfordult, hogy előbb takarítani és fertőtleníteni kellett, mert véres gézeket, radiátoron „felejtett”, formalinban ázó szövet találtak az EKI munkatársai egy-egy helyiségben.

A berendezések, műszerek, eszközök és más felszerelési tárgyak nagyobbik hányada a megszüntetett intézmény feladatait átvevő minisztériumi, illetve fővárosi önkormányzati intézmények tulajdonába került. Ez is az EKI felügyelete mellett történt, az átvevő intézménynek minden esetben indokolnia kellett, mire miért van szüksége. A „maradékot” – közte az épületek ingó tartozékait – részletesen leltárba vették, számítógépes rendszerben rögzítették, így emeletre és szobára bontva pontosan beazonosíthatóan lehet tudni, hogy milyen készülék hol, milyen állapotban található. Később – az intézmények jogi megszűnésének pillanatában – könyv szerinti értéküket is rögzítik, illetve döntenek leselejtezésükről.

A leltár során töménytelen anomáliára, rendetlenségre derült fény. A több esetben tisztázatlan eredetű berendezések forgalmazói a legváltózatossabb trükköket alkalmazták, s ezzel létrehoztak egy igen intelligens és paraszolvenciát generáló feketepiacot. Igaz, többségük jelentősen emelte a betegellátás színvonalát. Számos, főként laboratóriumi és diagnosztikai berendezést helyeztek el intézményekben ingyenesen, ugyanakkor kikötötték, hogy milyen alkatrészeket, vegyszereket kell megvenni a működtetésükhöz. A tartós bérleti szerződésekben néhány esetben még kötelezően teljesítendő vizsgálat-számot is előírtak. Az ilyen esetekben vizsgálat következik, amit esetleg büntető feljelentés követ majd.

A Svábhegyi Gyermekkorházban a leltárt már lezárták, az intézet március 31.-én szűnik meg végleg, akárcsak az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet. Az előbbi összes ingó vagyona ettől a pillanattól kezdve átkerül az EKI leltárába. Az OBSI esete azonban más, mert a Péterfy Sándor utcai kórházba olvadva, ugyanott, ahol ma is van, ugyanazokkal az eszközökkel folytatja működését. Itt az EKI-nek „csak” leltározni kellett, illetve rendeznie a kifizetetlen számlákat.

A felszámolási eljárást nem várt módon bonyolítja, hogy január 1-jétől életbe lépett az új Vagyontörvény. Korábban úgy tervezték, hogy a feleslegessé vált műszerekből, bútorokból és egyéb felszerelési tárgykból ingyen szemezgethetnek azok az intézmények, amelyeknek a minimumfeltételek teljesítéséhez lenne szükségük bizonyos orvosi felszerelésekre, műszerekre. Az új törvény értelmében azonban egy új szervezet, a Vagyontanács kapott jogosítványokat az állam – már nemcsak ingatlan, hanem – ingó tulajdonának kezelésére, sőt, a törvény az esetleges értékesítés során a maximális bevétel elérését írja elő. Így a 4 intézmény megmaradt vagyonának,

értékes és nagyon kis értékű eszközeinek (pl. ágytalak, evőeszközök, használaton kívüli vaságyak) sorsáról egy újra-indított eljárásban lehet csak dönteni. Ezért is maradt el a januárra tervezett börze, amelyen az EKI a bezárt kórházak megmaradt műszereit értékesítette volna, és ezért maradt hoppon több hazai és határon túli alapítvány, segítség szervezet, amelyek ingyenes adományokra számítottak.

Kultúr- és szakmatörténeti kincsek is találhatóak, különösen az OPNI hagyatékában. A majd 40 000 kötetes könyvtár állományának egy része a Széchenyi Könyvtár, másik része pedig a Magyar Tudományos Akadémia állományát gyarapítja majd. A pszichiátriai betegek képzőművészeti alkotásainak őrzője és kezelője pedig a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum lesz.

AZ ADÓSSÁGOK SORSA

Az intézmények adósságainak rendezése elsősorban a még hivatalban lévő menedzsmentek feladata. Az EKI két intézmény, az OBSI és az OPNI esetében kapott felhatalmazást arra, hogy harmadik, beavatkozó félként közreműködjön. Valamennyi cégtől egyenlegközlő levelet kért a megszűnt kórházakkal szembeni követelésekről, azt összevetette az intézetek számláival, ennek alapján kezdték meg a tárgyalásokat. Az OBSI adósságkezelését lezárták: a beszállítókkal folytatott hosszas alkudozás eredményeként közel egy milliárdról 689 millió forintra sikerült letornászni. Kamatot egyik beszállítónak sem fizettek, és volt, amelyiknél a tőketartozásból is sikerült engedményt kicsikarni.

Bonyolultabb feladat az Országos Gyógyintézeti Központ, a volt Orvostovábbképző Intézet (később HIETE), adósságainak kezelése, amelyre az EKI 2.4 milliárd Ft-ot kapott. Jó néhány kifizetetlen számlán még 2004-es és 2005-ös dátum olvasható. Itt a közel száz beszállító, köztük jó néhány olyan, amely közbeszerzési eljárásban jutott a lehetőséghez, kevésbé bizonyul lojálisnak. Eddig hetvennyolccal tárgyaltak az EKI vezetői, közülük hárommal nem sikerült megegyezni, s további ötten még zajlanak az alkudozások: akad gyógyszercég, amelyik 5-20 százalékot engedett és lemondott a kamatokról is, ám akad olyan is, amelyik következetesen ragaszkodik a teljes összeg és a kamatok kifizetéséhez is.

Egyezségek csakis négy fél – az intézmény még hivatalban lévő vezetése, a beszállító, a tulajdonos Egészségügyi Minisztérium és az EKI – egyetértésével születhet. Kárpáti Zsuzsa szerint a vizsgálódásokból egyértelműen kiderült, hogy a nagyobb egészségügyi intézmények működését a beszállítók finanszírozták.

Az iratok átnézése után derült ki, hogy – mivel a HIETE jogutód nélkül szűnt meg – nincs jogutódja a nagy hírű Szabolcs utcai kórháznak. Ebből – egyebek mellett – még alig belátható földtulajdoni problémák is adódnak, amelyeket bonyolít, hogy a földterület alatt húzódnak a forró gyógyvizet a Széchenyi Fürdőbe, illetve az Állatkert melegházaiba szállító csövek.

Pénzügyileg egyszerűbb az OPNI esete, amelynek még most is vannak bevételei, hiszen december végéig néhány osztálya még működött, s ezek finanszírozási összege folya-

matosan érkezik számlájukra. A bevétel és a kiadás itt nagyjából egyensúlyban van, az OPNI-ra null-szaldó mellett lehet felteni végérvényesen a lakatot. Ugyanez a helyzet a Svábhegy esetében is.

A volt kórházak néhány alvállalkozója a szerződésbontásból fakadó elmaradt hasznát pereli. Az egyik hazai gyógyszercég pedig nem elégszik meg a tőketartozás kiegyenlítésével, annak kamatos kamatára is igényt tart.

Adósságot jelentenek a műhiba ügyek is. Át kell venniük a perek következtében már megítélt 15-20 járadékos ügyét, s folyósítani a számukra megítélt összegeket, valamint képviselni az intézményeket a még folyamatban lévő perekben. Ezek között egyébként van olyan is, amelyben egy szülés miatti komplikáció okán 1 milliárd forint kártérítést követelnek a Szabolcs utcai kórháztól.

A DOKUMENTUMOK SORSA

Az EKI talán legtöbb erőfeszítést igénylő feladatát ez év március 3-án kapta, ugyanis rendeznie szükséges, majd át kell vennie a 4 kórház dokumentumait. Hivatalos nyelven: a négy megszűnt intézmény adatkezelője lett. Ezen belül az adatvédelmi szempontból különösen kényes betegdokumentáció kezelése a leginkább bonyolult, hiszen ezek nemcsak papíron lévő kórlapok, zárójelentések, de ebbe a körbe tartoznak a röntgenfelvételek, a kazettán, digitális formában és mindenféle más adathordozón rögzített, továbbá magukban a gyógyászati eszközökben tárolt betegadatok is. Csak a papíralapú dokumentumok 12 ezer folyóméternyi terjedelműek, ráadásul mindezt törvényi kötelezettség 50 évig őrizni és hozzáférhetővé tenni. Találhatók közöttük adatvédelmi szempontból kiemelten kényes pszichiátriai leletek is, de olyan történelmileg fontos dokumentumok is, mint a biatorbágyi viaduktrobbantó Matuska Szilveszterről és Szalasi Ferencről készült pszichiátriai elemzések.

Még tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a megőrzésre váró dokumentumok nem csupán adatokat jelentenek. Ebbe a kategóriába tartoznak például patológiákon őrzött szövetminták is. Izgalmas kérdés, mi lesz a sorsa az OPNI ügyvezető agybankjának, az ott formalinban őrzött agyaknak. Igaz, a Semmelweis Egyetem jelezte, hogy átnézi a gyűjteményt, s át is veszi, ám csak egy részét. Ki vállalja a selejtezés munkáját és ódiáját? Hogyan semmisíthető meg az, ami nem kell senkinek? Veszélyes hulladékként...? Ilyen és hasonló kérdésekkel találják szembe magukat az EKI munkatársai.

További gondoskodást igényelnek a bezárt intézetek dolgozóinak személyzeti anyagai, amelyek például a nyugdíjak megállapításakor válhatnak később fontossá. Ezeket 30 évig kötelező megőrizni.

Az átvett dokumentációs anyagok elhelyezésére – többszöri adatvédelmi ombudsmani egyeztetést követően – közbeszerzési pályázatot írnak ki. Lehetséges helyszínek az EKI már létező raktárai. A működési dokumentumok raktározása és 10 évig kötelező megőrzése már megoldottnak tekinthető az EKI kiskunlacházi raktárában.

Nagy András László